



Rapport

h2>Klacht

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Aanbeveling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen

RAPPORT

Aanleiding

1. Verzoeker heeft een zoon uit een eerdere relatie. Zijn zoon verblijft in het kader van een omgangsregeling elke twee weken een weekend bij hem. Op 7 maart 2007 ontving het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) een anonieme melding van mogelijke kindermishandeling van verzoekers zoon in het huis van verzoeker. Verzoekers zoon was toen tien jaar oud.

2. Naar aanleiding van de melding stelde het AMK een onderzoek in. Dit hield in dat het AMK verzoeker en zijn echtgenote op 15 mei 2007 in een huisbezoek op de hoogte stelde van de melding en het onderzoek. Ten behoeve van het onderzoek werden gesprekken gevoerd met de moeder van het kind, de huisarts, school, buurtregisseurs, schoolarts en het kind zelf. Op 17 juli 2007 werden de bevindingen van het onderzoek met verzoeker en zijn echtgenote besproken. De conclusie van het AMK was dat lichamelijke mishandeling van het kind niet werd bevestigd. Wel bestonden er zorgen over de ruzies tussen verzoeker en zijn echtgenote en over de slechte communicatie tussen verzoeker en zijn ex-partner en dit zou schadelijke gevolgen kunnen hebben voor het kind.

3. Verzoeker en zijn echtgenote klaagden tot tweemaal toe bij Bureau Jeugdzorg over de gang van zaken. Op 21 mei 2007 klaagden zij erover dat de inhoud van de melding volstrekt onjuist was en niet op hen van toepassing. De melding betrof een incident in de avond van 6 maart 2007. De melder zou die avond geroep van het kind hebben gehoord "nee pappa niet doen". Verzoekers zoon verbleef op die avond echter niet bij verzoeker. Toen hij de medewerker van het AMK met deze informatie confronteerde had die te kennen gegeven dat het er vooral om ging dat de melder zich zorgen maakte en dat de feiten van minder belang waren.

4. Naar aanleiding van de hoorzitting van de klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg waar de eerste klacht werd behandeld, diende verzoeker op 11 september 2007 een tweede klacht in. Inmiddels had zijn ex-partner de bezoekenregeling met zijn kind eind juni 2007 opgeschort onder verwijzing naar het onderzoek van het AMK. Verzoeker klaagde dat het AMK een huisbezoek bij zijn ex-partner had afgelegd, terwijl was afgesproken dat dit niet direct zou gebeuren. Hierdoor was de redelijk stabiele situatie rond de omgangsregeling van het kind weer verslechterd. Verder klaagde hij erover dat het AMK met zijn zoon had gesproken zonder te beschikken over de exacte informatie van de melding, waardoor zijn zoon het ook niet had kunnen weerleggen.

5. De directeur van Bureau Jeugdzorg volgde het oordeel van de klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg in beide klachtzaken. De klachtencommissie oordeelde dat het AMK niet onzorgvuldig had opgetreden naar aanleiding van de melding. Het AMK had uit de melding opgemaakt dat het niet alleen ging over het incident op de avond van 6 maart 2007, en dat er voldoende aanleiding bestond om verder te kijken. De klachtencommissie achtte een onderzoek dan ook niet onzorgvuldig maar vroeg zich wel af waarom het AMK niet had onderzocht of het kind op de bewuste avond wel of niet bij verzoeker verbleven had. In de tweede klachtzaak oordeelde de klachtencommissie dat het AMK zich aan het Protocol (Protocol van Handelen van het AMK, No) had gehouden door in het kader van het onderzoek naar de melding, contact met de ex-partner op te nemen. Volgens het protocol moet vroeg of laat gesproken worden met beide ouders, ook als zij gescheiden zijn. Hoewel te betreuren viel dat dit tot stagnatie in de bezoekenregeling had geleid, achtte de klachtencommissie de klacht niet gegrond.

Klacht bij de Nationale ombudsman

6. Op 20 maart 2008 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met een klacht over de gehele gang van zaken. Naar aanleiding van de klacht verzocht de Nationale ombudsman Bureau Jeugdzorg in eerste instantie om een nadere reactie op een specifiek punt. Het feit dat het AMK niet serieus was ingegaan op de mededeling van verzoeker dat zijn zoon de bewuste avond niet bij hem was, had veel weerstand en een gevoel van machteloosheid veroorzaakt bij verzoeker. Hij voelde zich immers vals beschuldigd maar er werd niet op zijn verweer ingegaan. Ook de klachtencommissie had zich afgevraagd waarom het AMK niet had onderzocht of zijn zoon er nu wel of niet was die avond. De

Nationale ombudsman verzocht Bureau Jeugdzorg nog eens mondeling aan verzoeker toe te lichten waarom het AMK die keuze had gemaakt.

7. Het AMK had daarop eerst schriftelijk en daarna op 16 september 2008 mondeling aan verzoeker uitgelegd dat het incident op 6 maart 2007 aanleiding voor de melder was om contact met het AMK op te nemen en een melding van een vermoeden van kindermishandeling te doen, maar dat er sprake was van meerdere incidenten waardoor de melder zich al langer zorgen maakte. Vandaar dat het voor het AMK niet essentieel was geweest om na te gaan of de gemelde datum klopte of niet. Het AMK doet immers niet aan waarheidsvinding, maar is erop gericht om vermoedens van kindermishandeling te onderzoeken en zo nodig hulp te organiseren. Er was in dit geval breed onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van het kind en de interactie tussen kind en vader, maar uiteindelijk was er geen hulptraject ingezet. Hoewel het AMK volgens de regels had gewerkt, was de medewerker er niet in geslaagd haar oordeel op een voor verzoeker aanvaardbare wijze over te brengen. Dat betreurde het AMK.

8. Nadat dit gesprek tussen verzoeker en het AMK had plaatsgevonden liet verzoeker aan de Nationale ombudsman weten dat zijn vragen waren beantwoord en dat het gesprek bevredigend was verlopen. Wat hem betreft restte echter nog de kwestie van het bewaren van het dossier. Verzoeker had er in het gesprek op aangedrongen dat het dossier bij het AMK vernietigd zou worden. Het AMK had dit geweigerd. Op 27 november 2008 benaderde verzoeker de Nationale ombudsman met deze specifieke klacht.

9. De Nationale ombudsman legde de klacht als volgt voor aan Bureau Jeugdzorg:

Verzoeker klaagt erover dat zijn verzoek van 31 juli 2007 om vernietiging van het AMK (BJAA)-dossier door de manager van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA) op 16 september 2008 mondeling en zonder duidelijke motivering is afgewezen.

Vernietiging van het dossier

10. Nadat verzoekers hun eerste klacht bij de klachtencommissie hadden ingediend, eisten verzoekers bij brief van 31 juli 2007 gericht aan de interne klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg dat hun dossier bij het AMK vernietigd zou worden. Bij de behandeling van de klachten kwam dit niet aan de orde.

11. In het gesprek dat op verzoek van de Nationale ombudsman op 16 september 2008 plaatsvond tussen verzoeker en leidinggevende S. van het AMK herhaalde verzoeker het verzoek om vernietiging van het dossier. S. gaf toen in eerste instantie aan dat hij daar niet op in wilde gaan omdat dit niet het punt betrof waar de Nationale ombudsman namens verzoeker om een nadere toelichting had verzocht. Aan het einde van het gesprek liet S. weten dat het dossier niet vernietigd zou worden en verwees hiervoor naar de klachtencommissie die tot twee maal toe had geoordeeld dat het onderzoek van het AMK

de toets der kritiek kon doorstaan.

12. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman reageerde de directeur van Bureau Jeugdzorg op de klacht. Allereerst wees hij er nogmaals op dat het gesprek van 16 september 2008 met verzoeker niet als doel vernietiging van het dossier had, maar was bedoeld om een toelichting te geven. Verder liet hij weten dat het AMK niet bereid was tot vernietiging van het dossier aangezien de overige klachten door de klachtencommissie waren behandeld en ongegrond waren verklaard. De brief van 31 juli 2007 was volgens de directeur betrokken bij de afweging van de klachtencommissie bij haar uitspraak van 27 augustus 2007. Dat betekende dat het verzoek om vernietiging van het dossier door de klachtencommissie was behandeld en afgedaan bij haar uitspraak van 27 augustus 2007.

13. Desgevraagd liet de directeur weten dat er voor de wettelijke vertegenwoordigers van het kind alleen een mogelijkheid bestaat om vernietiging van het dossier te verzoeken in het geval de conclusie van het onderzoek van het AMK luidt "geen kindermishandeling". Het AMK is wettelijk verplicht een onderzoeksdossier te bewaren tot het jongste kind uit het gezin de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Indien inzage in een AMK-dossier is gegeven zal geen vernietiging van het dossier meer plaatsvinden.

14. Op de vraag aan de directeur of bij weigering van een verzoek om vernietiging van een AMK-dossier wordt gewezen op de rechtsmiddelen die tegen deze beslissing open staan, liet de directeur weten dat ouders bij de start van een AMK-onderzoek standaard schriftelijk via een folder geïnformeerd worden over de mogelijkheden een klacht in te dienen bij een onafhankelijke klachtencommissie.

Beoordeling

15. De Nationale ombudsman acht zich bevoegd om klachten over gedragingen over het AMK te onderzoeken wanneer:

- 1) die gedragingen samenhangen met de uitvoering van wettelijke taken van het AMK,
- 2) voor zover de gedragingen de belangen van betrokkenen raken,
- 3) de (kinderrechter) er niet over oordeelt, en
- 4) er overigens géén sprake is van rechterlijk toezicht.

Bij een klacht over een afwijzing van een verzoek om vernietiging is er sprake van rechterlijk toezicht. Tegen de weigering om de persoonsgegevens in een AMK dossier te vernietigen bestaat op grond van artikel 46 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) immers de mogelijkheid om een verzoekschriftprocedure bij de civiele rechter te starten (zie Achtergrond, onder 1). Deze procedure kan worden vooraf gegaan door een procedure bij de Klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg of een verzoek om

bemiddeling of advies van het College bescherming persoonsgegevens. Dit betekent dat de Nationale ombudsman niet zal beoordelen of het juist was om vernietiging van de persoonsgegevens van verzoeker te weigeren. Dit is aan de civiele rechter (zie ook rapport 2009/125 Nationale ombudsman; Achtergrond onder 2.). De Nationale ombudsman beperkt zich dan ook tot de vraag of het AMK het verzoek om vernietiging conform de behoorlijkheidsvereisten heeft behandeld.

16. Eén van de behoorlijkheidsvereisten is het beginsel van fair play. Dit beginsel houdt voor (overheids)instanties in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit brengt met zich mee dat een instantie bij weigering van een verzoek om vernietiging van een dossier kenbaar maakt op welke gronden dit verzoek is afgewezen en wijst op de rechtsmiddelen die openstaan tegen de beslissing.

17. In de Wet op de Jeugdzorg (Wjz) is de bewaartermijn geregeld voor bescheiden van het gezin waarmee het AMK bemoeienis heeft gehad (art.55 Wjz; zie Achtergrond onder 3.). Ook is er een regeling voor het vernietigingsrecht waar de burger een beroep op kan doen (art 56 Wjz; zie Achtergrond onder 4.). Uit deze bepalingen volgt dat Bureau Jeugdzorg in het geval van een verzoek om vernietiging, een afweging dient te maken en dient na te gaan welk belang gediend is bij het bewaren van het dossier. Daarbij is een belangrijk criterium of het bewaren een bijdrage kan leveren aan het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling.

18. Verzoekers hadden op 31 juli 2007 hun klachten over het AMK aangevuld en eisten in deze brief vernietiging van het AMK dossier. Dit punt is bij de behandeling van de klachten niet aan de orde gekomen. Noch de klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg, noch de directeur, heeft in het kader van de behandeling van verzoekers klachten expliciet gereageerd op verzoekers wens om het dossier te laten vernietigen. Op 16 september 2008 liet de directeur verzoeker uiteindelijk mondeling weten dat het dossier niet vernietigd zou worden maar verwees voor de motivering enkel naar het oordeel van de klachtencommissie. Dit betekent dat verzoeker pas na ruim een jaar een antwoord kreeg op de vraag of Bureau Jeugdzorg het dossier zou vernietigen en dat hij geen schriftelijke beslissing ontving op zijn verzoek. Aangezien een motivering ontbrak, bleef voor hem onduidelijk op welke gronden vernietiging van het dossier werd geweigerd en welke afweging daarbij was gemaakt. Verder werd hij niet gewezen op de mogelijkheid om zich voor deze kwestie tot de civiele rechter te wenden. Deze gang van zaken acht de Nationale ombudsman in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is daarmee niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam is gegrond wegens schending van het beginsel van fair play.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam in overweging om:

1. verzoeker alsnog in het bezit te stellen van een schriftelijke gemotiveerde beslissing op zijn verzoek om vernietiging van het dossier;
2. in het vervolg in alle zaken schriftelijk en gemotiveerd te beslissen op een verzoek om vernietiging van een dossier en in die beslissing een rechtsmiddelenverwijzing op te nemen om betrokkene erop te wijzen dat tegen die beslissing een verzoekschriftprocedure bij de civiele rechter openstaat, eventueel vooraf gegaan door een klachtprocedure bij Bureau Jeugdzorg, dan wel een verzoek om advies c.q. bemiddeling bij het College bescherming persoonsgegevens.

Onderzoek

Op 27 november 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer V. te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van Stichting Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de directeur van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam verzocht op de klacht te reageren en enkele vragen te beantwoorden.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. BJAA deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Verzoeker berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift van 20 maart en 27 november 2008;
2. Brieven van het AMK aan verzoeker van 10 mei 2007 en 17 juli 2007;
3. Brief van verzoeker aan de klachtencommissie van BJAA van 31 juli 2008;

4. Klachtbrieven van verzoeker van 21 mei 2007 en 11 september 2007 aan BJAA;
5. Uitspraak klachtencommissie BJAA van 11 september 2007 en 6 november 2007;
6. Reactie Directeur BJAA van 20 september 2007 en 9 november 2007;
7. AMK dossier;
8. Verslag van gesprek van 16 september 2008 tussen verzoeker en medewerker AMK;
9. Reactie van Directeur BJAA van 26 februari 2009.

Achtergrond

1. artikel 46 Wet bescherming persoonsgegevens

"1. Indien een beslissing als bedoeld in artikel 45 is genomen door een ander dan een bestuursorgaan, kan de belanghebbende zich tot de rechtbank wenden met het schriftelijk verzoek, de verantwoordelijke te bevelen alsnog een verzoek als bedoeld in de artikelen 30, derde lid, 35, 36 of 38, tweede lid, toe of af te wijzen dan wel een verzet als bedoeld in de artikelen 40 of 41 al dan niet te honoreren.

2. Het verzoekschrift moet worden ingediend binnen zes weken na ontvangst van het antwoord van de verantwoordelijke. Indien de verantwoordelijke niet binnen de gestelde termijn heeft geantwoord, moet het verzoekschrift worden ingediend binnen zes weken na afloop van die termijn.

3. De rechtbank wijst het verzoek toe, voor zover zij dit gegrond oordeelt. Alvorens de rechtbank beslist, stelt zij zo nodig de belanghebbenden in de gelegenheid hun zienswijze naar voren te brengen.

4. De indiening van het verzoekschrift behoeft niet door een advocaat te geschieden.

5. De derde afdeling van de vijfde titel van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van overeenkomstige toepassing.

6. De rechtbank kan partijen en anderen verzoeken binnen een door haar te bepalen termijn schriftelijke inlichtingen te geven en onder hen berustende stukken in te zenden. De verantwoordelijke en belanghebbende zijn verplicht aan dit verzoek te voldoen. De artikelen 8:45, tweede en derde lid, en 8:29 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing."

2. rapport 2009/ 125 Nationale ombudsman

"(...) Eén van de taken van de Nationale ombudsman is het doen van onderzoek naar gedragingen van overheidsinstanties en daarover een oordeel te geven. De Nationale ombudsman is bevoegd te oordelen over alle gedragingen van bestuursorganen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld. Dit zijn de zogenoemde a-organen (zie artikel 1:1, eerste lid onder a, van de Algemene wet bestuursrecht, Awb, zie Achtergrond, onder 1). De zogenoemde b-organen hebben een privaatrechtelijke grondslag, worden niet tot de overheid gerekend, en zijn slechts bestuursorgaan voor zover deze openbaar gezag uitoefenen (zie artikel 1:1, eerste lid onder b, Awb). De Nationale ombudsman beschouwt het Bureau Jeugdzorg als b-orgaan. Klachten over gedragingen van Bureaus Jeugdzorg die samenhangen met de wettelijke taken ondertoezichtstelling, uithuisplaatsing en indicatiebesluiten, worden al geruime tijd door de Nationale ombudsman behandeld. Met de invoering van de Wet op de jeugdzorg is (in hoofdstuk III, paragraaf 2, Taken) aan de Bureaus Jeugdzorg, met uitsluiting van anderen of andere rechtspersonen, een groter aantal wettelijke taken toebedeeld dan de genoemde drie. Daaronder ook het fungeren als advies- en meldpunt kindermishandeling (artikel 10, lid 1 onder e Wjz, zie Achtergrond, onder 2). Het AMK is dan ook een onderdeel van Bureau Jeugdzorg.

De wettelijke taken van het AMK als genoemd in artikel 11 Wjz betreffen naar het oordeel van de Nationale ombudsman de uitoefening van het openbaar gezag.

De Nationale ombudsman acht zich dan ook bevoegd om klachten te onderzoeken over gedragingen welke samenhangen met deze wettelijke taken van het AMK, voor zover deze de belangen van betrokkenen raken en de (kinder)rechter daar niet over oordeelt, en er geen sprake is van rechterlijk toezicht.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat in dit geval sprake is van rechterlijk toezicht. Volgens artikel 56 Wjz, juncto artikel 19 van het Privacyreglement, vernietigt een Bureau Jeugdzorg c.q. het AMK de door haar bewaarde bescheiden binnen drie maanden na een daartoe strekkend verzoek van degene op wie de bescheiden betrekking hebben. Een beslissing op een dergelijk verzoek om vernietiging van persoonsgegevens geldt volgens artikel 105 Wjz (zie Achtergrond, onder 2) voor de rechtsbescherming als een beslissing van een niet-bestuursorgaan. Tegen deze beslissing staat volgens artikel 46 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp, zie Achtergrond, onder 5) de rechtsgang open van een verzoekschriftprocedure bij de civiele rechter. Een dergelijke rechtsgang kan worden voorafgegaan door een procedure bij de Klachtencommissie van een Bureau Jeugdzorg volgens artikel 20 van het Privacyreglement Bureau Jeugdzorg (zie Achtergrond, onder 4) over de toepassing van dat reglement. Eveneens is het mogelijk om voorafgaand aan de verzoekschriftprocedure bij de civiele rechter het College bescherming persoonsgegevens om bemiddeling c.q. advies te vragen op grond van artikel 47 Wbp. Met andere woorden, een Bureau Jeugdzorg is weliswaar een bestuursorgaan, maar op de rechtsbescherming betreffende een beslissing op een verzoek om vernietiging van persoonsgegevens, zoals in dit geval, is de bepaling voor niet-bestuursorganen volgens artikel 46 Wbp van toepassing.

De verzoekschriftprocedure op grond van dit wetsartikel is een specifieke vorm van rechterlijk toezicht op een bepaald type van gedragingen en geen normale rechtspraak. Daarmee is sprake van rechterlijk toezicht in de zin van artikel 9:22, onder f van de Awb. Op grond van dit wetsartikel is de Nationale ombudsman dan ook niet bevoegd om een onderzoek in te stellen of voort te zetten, indien het verzoek betrekking heeft op klachten, zoals in dit geval, over de afwijzing van een verzoek om vernietiging van een AMK-dossier. De Nationale ombudsman zal zich dan ook onthouden van een oordeel over de afwijzing van dit verzoek van verzoekers. (...)"

3. Artikel 55 Wet op de Jeugdzorg

"1. Onverminderd het tweede lid en artikel 56 bewaren de stichting en de zorgaanbieder bescheiden die deze met betrekking tot een cliënt onder zich hebben gedurende vijftien jaren, te rekenen van het tijdstip waarop zij zijn vervaardigd, of zoveel langer als redelijkerwijs in verband met een zorgvuldige hulpverlening noodzakelijk is.

2. De stichting bewaart, voor zover deze de taken, bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder a,b, en e, uitoefent, de bescheiden tot het jongste kind van het gezin waartoe de jeugdige behoort en met welk gezin het bureau bemoeienis heeft gehad, meerderjarig is geworden, een en ander voor zover aannemelijk gemaakt kan worden dat het bewaren een bijdrage kan leveren aan het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling, of van belang kan zijn voor een situatie waarin een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige overwogen dient te worden."

4. Artikel 56, eerste en tweede lid Wet op de Jeugdzorg

"1. De Stichtingen en de zorgaanbieders vernietigen de door hen bewaarde bescheiden binnen drie maanden na een daartoe strekkend verzoek van degene op wie de bescheiden betrekking hebben.

2. Het eerste lid geldt niet voor zover het verzoek bescheiden betreft waarvan redelijkerwijs aannemelijk is dat de bewaring van aanmerkelijk belang is voor een ander dan de verzoeker, alsmede voor zover het bepaalde bij of krachtens de wet zich tegen vernietiging verzet."

Achtergrond

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.